

221. 5.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden 29 Maart 1939.)

Met voldoening vernamen de ondergeteekenden, dat men zich algemeen kon vereenigen met het ontwerp van wet, voor zoover dit beoogt onteigening tot het verhoogen van de opbrengst van gronden mogelijk te maken ook ten name van eene stichting.

Minder instemming vond het voorstel met betrekking tot de regeling van termijnen, vervat in artikel 53 der onteigeningswet. De ondergeteekenden vertrouwen, dat, na kennisneming van eene nadere motiveering en van eene wijziging te dezer zake, de leden, hier aan het woord, hun bezwaar kunnen laten vallen.

De in het ontwerp van wet voorgedragen wijzigingen van artikel 53 der onteigeningswet zijn voorgesteld naar aanleiding van wenschen, welke hun grondslag vinden in de practijk, waarbij de belangen van een *vloten* rechtsgang eenerzijds met die van een *zekeren* rechtsgang anderzijds zijn afgewogen.

Dit geldt in het bijzonder de voorgestelde wijziging van de termijnen voor de conclusie van het openbaar ministerie en het arrest in cassatie. Terwijl de geldende wetsbepalingen in de practijk bij de meer en meer ingewikkeld wordende onteigeningszaken moeilijkheden opleveren, kan door eene verlenging met zes, onderscheidenlijk met zestien dagen de tijd, benodigd voor eene behandeling in overeenstemming met belang en aard der materie worden verkregen. In dit licht bezien, weegt, naar de ondergeteekenden meenen, het geringe nadeel van eenige verlenging van de procedure op tegen den waarborg van eene gedegen behandeling door den Hoogen Raad.

De ontworpen wijziging van het eerste lid van artikel 53 strekt om te voorkomen, dat onteigeningszaken in cassatie worden behandeld gedurende de jaarlijksche vacantiën. Behandeling van deze zaken door de vacantiëkamer van den Hoogen Raad kan niet geheel dezelfde waarborgen scheppen voor het bewaren van eene vaste lijn in de jurisprudentie als die door de daarvoor in het bijzonder aangewezen kamer. In verband daarmee komt het gewenscht voor, dat, indien eenigszins mogelijk, eerstbedoelde behandeling wordt voorkomen. Om dit te bereiken moet naast de maanden Juli en Augustus ook de maand Juni worden genoemd; anders zou de vacantiëkamer arrest moeten wijzen in zaken, welke gedurende die maand zijn aangebracht en behandeld.

Inderdaad kan deze wijziging — erlangt zij kracht van wet — medebrengen een korten stilstand in den loop van eene onteigeningszaak, die voor het maatschappelijk verkeer in een enkel geval een grooter nadeel beteekent dan het gevaar van eene niet in alle opzichten verzekerde vaste lijn, waarop boven is gewezen. In verband met de beschouwingen, welke ter zake voorkomen in het Voorloopig Verslag, hebben de ondergeteekenden de laatstbedoelde wijziging nader overwogen. Zij kwamen daarbij tot de slotsom, dat eene mogelijkheid diende open te blijven voor eene niet gestagneerde behandeling van zaken, welker voortgang om bijzondere redenen van beteekenis moet worden geacht. Het oordeel daarover ware het best aan den president van den Hoogen Raad over te laten.

Mitsdien is alsnog een voorstel met de strekking om een uitzondering op de voorgedragen „vacantieregeling” mogelijk te maken in het ontwerp van wet opgenomen.

Het in het Voorloopig Verslag bedoelde ontwerp van wet, strekkende tot verkorting van de onteigeningsprocedure, waarvan in de Memorie van Antwoord omtrent Hoofdstuk XI der Rijksbegroting voor 1939 is melding gemaakt, heeft inmiddels het Departement verlaten. Verwacht mag derhalve worden, dat het binnen niet te langen tijd zal kunnen worden ingediend. Ook bij de ondergeteekenden is de in het Voorloopig Verslag geuite gedachte om dit ontwerp met het onderhavige te koppelen opgekomen. Nochtans hebben zij die gedachte losgelaten, omdat de thans besproken wetsvoordracht, voorzoo veel de invoeging van de stichting betreft, bepaald een urgent karakter heeft en voorts de spoedige totstandkoming van de verruiming van tijd niet ongewenscht mag worden geacht.

Om gelijke reden achten de ondergeteekenden het dienstig eene meer algemeene gedachtenwisseling, waarvoor op het ruime terrein van de onteigeningswetgeving altijd stof te over is, niet te houden bij deze voorziening, welke immers van geringe draagwijdte is.

Ten aanzien van de verdere beschouwingen in het Voorloopig Verslag betreffende de onteigeningswet en hare onderdeelen, welke alle buiten het beperkte kader van dit ontwerp van wet vallen en waarbij bovendien andere Departementen dan die van de ondergeteekenden betrokken zijn, moge derhalve thans worden volstaan met enkele globale opmerkingen. De ondergeteekenden verklaren zich daarbij gaarne bereid, aan de daarin aangegeven punten nader aandacht te geven, en overleg te plegen mede met de andere daarbij betrokken Ministers. De eerste ondergeteekende zou daarbij tevens te zijner tijd de Staatscommissie voor de waterstaatswetgeving over een en ander willen hooren.

Aanpassing van de onteigeningswet aan de eischen van den tijd is een desideratum van sommige leden, waarvan de strekking niet nader is aangegeven. Uit het verband, waarin deze wensch wordt uitgesproken — de wet zou op menig punt verouderd zijn en de regeling omslachtig — en mede uit de reactie, welke andere leden hierop gaven, is af te leiden, dat hier in het oog is gevat bespoediging van de onteigeningsprocedure.

De ondergeteekenden mogen te dezen wijzen op het wetsontwerp, waarvan hierboven sprake is. De wetgever zal inderdaad blijvend moeten letten op de ontwikkeling van die toestanden en begrippen, bij welke de onteigeningsregeling moet aansluiten, daarbij de waarschuwing van andere leden tegen aantasting van de waarborgen, waarmede het eigendomsrecht en andere zakelijke rechten zijn omgeven, ernstig voor oogen houdend.

Aan den wensch van bespoediging van de onteigeningsprocedure kan, gelijk gezegd, het hiervoren reeds genoemde andere ontwerp van wet tegemoetkomen. Ten aanzien van de voorloopige inbezitting die, blijkens het genoemde voorbeeld, in het oog is gevat in het verband van de woningwetgeving, zij allereerst herinnerd aan het appel op de waarborgen, die den eigendom dienen te blijven omringen, doch zij overigens verwezen naar de hierboven staande algemeene toezegging van studie en overleg. Hierbij is de Minister van Binnenlandsche Zaken ten zeerste betrokken.

Overeenkomstige beantwoording geldt hetgeen in het Voorloopig Verslag is opgemerkt over onteigening ten behoeve van drinkwatervoorziening, met dien verstande, dat hier de ambtgenoot van Sociale Zaken moet worden ingeschakeld. Met dezen zal over de te berde gebrachte punten overleg worden opgenomen.

Op het oogenblik ontbreken concrete geordende gegevens ter beantwoording van de vraag in het Voorloopig Verslag naar de ervaring in de practijk met betrekking tot verschil in de hoogte van schadeloosstelling in geval van onteigening ten behoeve van volkshuisvesting en bij onteigening uit anderen hoofde. De ondergeteekenden zijn bereid met den Minister van Binnenlandsche Zaken te dezer zake te overleggen, waaruit een oordeel over de werking van de artikelen 92 en 92a der wet zal kunnen resulteren.

Op de vraag van eenige leden ten aanzien van vergoeding van bedrijfsschade aan den huurder zouden de ondergeteekenden ten antwoord willen geven, dat zij zich meenen te moeten houden aan het thans geldende recht, ware het niet, dat zij aan de beschouwing, in het Voorloopig Verslag te dezer zake geleverd, volledig recht willen doen ervaren en bereid zijn, de te dezen gemaakte opmerkingen aan genoemden ambtgenoot ter nadere overweging over te brengen.

Met de leden, die het laatst aan het woord zijn, achten de ondergeteekenden het gebruik van aanhalingsteekens ter aanduiding van de in de wet nieuw in te voegen gedeelten met het oog op de duidelijkheid gewenscht, hoezeer kan worden toegegeven, dat een nieuw in te voegen text feitelijk niet kan worden aangehaald.

De Minister van Waterstaat,

J. v. BUUREN.

De Minister van Economische Zaken,

STEENBERGHE.

De Minister van Justitie,

C. GOSELING.

221. 6.

NOTA VAN WIJZIGING.
(Ingezonden 29 Maart 1939.)

In artikel I worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. De aanhef „In artikel 53 wordt:” wordt vervangen door: „Artikel 53 wordt gewijzigd als volgt:”.

2. Vóór de eerstvoorgestelde wijziging wordt geplaatst de letter *a*, de in den aanhef van die wijziging voorkomende woorden „in het eerste lid in plaats van” worden vervangen door de woorden: „In het eerste lid wordt in plaats van”, en in den vijfden regel van die wijziging wordt in plaats van „het tweede lid” gelezen: „het derde lid”.

3. Na de eerstvoorgestelde wijziging wordt eene nieuwe wijziging voorgesteld, luidende:

b. Na het eerste lid wordt als tweede lid ingelascht:

„In spoedeisende gevallen kan de president van den Hoogen Raad verlof verleen en aan den eischer tot dagvaarding en aan den verweerder tot oproeping overeenkomstig artikel 407 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering tegen eene terechtzitting in de maanden Juni, Juli en Augustus.”.

4. In plaats van „in het vierde lid „acht” vervangen door „veertien” en” wordt gelezen:

c. In het vijfde (thans vierde) lid wordt „acht” vervangen door „veertien”.

5. In plaats van „in het vijfde lid” wordt gelezen:

d. In het zesde (thans vijfde) lid wordt.

221. 7.

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het gewenscht is de onteigeningswet te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

In de onteigeningswet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

Artikel I.

Artikel 53 wordt gewijzigd als volgt:

a. In het eerste lid wordt in plaats van „tegen de eerstvolgende voor de behandeling van burgerlijke zaken bestemde, terechtzitting na den in het volgend lid bepaalden termijn.” gelezen: „tegen de eerste terechtzitting, welke, buiten de maanden Juni, Juli en Augustus, na den in het derde lid bepaalden termijn voor de behandeling van burgerlijke zaken wordt gehouden.”

b. Na het eerste lid wordt als tweede lid ingelascht:

„In spoedeisende gevallen kan de president van den Hoogen Raad verlof verleen en aan den eischer tot dagvaarding en aan den verweerder tot oproeping overeenkomstig artikel 407 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering tegen eene terechtzitting in de maanden Juni, Juli en Augustus.”

c. In het vijfde (thans vierde) lid wordt „acht” vervangen door „veertien”.

d. In het zesde (thans vijfde) lid wordt „veertien” vervangen door „dertig”.

Artikel II.

In artikel 123 wordt het woord „vereeningen” vervangen door: „vereeningen of stichtingen”.

In artikel 124 wordt het woord „vereeningen” vervangen door: „vereeningen en stichtingen”.

In artikel 136 wordt het woord „vereëning” vervangen door: „vereëning of stichting”.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat,

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Justitie,